

בג"צ 129/13 - אלי אקסלרוד נ' ממשלת ישראל

בג"צ 129/13 - אלי אקסלרוד ואח' נ' ממשלת ישראל ואח' עליון

בג"צ 129/13

1. אלי אקסלרוד

2. משה אקסלרוד

נגד

1. ממשלת ישראל

2. כנסת ישראל

3. משרד הפנים

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

[26.01.2014]

כבוד הנשיא א' גרוניס

כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

כבוד השופט א' רובינשטיין

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים:

בשם המשיבים 1 ו-3:

בשם המשיבה 2:

עו"ד אלי אקסלרוד

עו"ד רן רוזנברג

עו"ד ד"ר גור בליי

תאריך הישיבה:

כ"א בשבט התשע"ד

פסק-דין

הנשיא א' גרוניס והמשנה לנשיא מ' נאור:

1. עתירה זו מבקשת להעלות שוב על שולחן הדיונים השיפוטי בעיה קשה וכאובה. הבעיה נוגעת לאזרחי ישראל, אלפים רבים, שאינם יכולים להינשא בארץ בשל כך שאינם בני אחת העדות הדתיות המוכרות, או שאחד מהם אינו בן אחת העדות. כמו כן מתייחסת העתירה לאלה שיכולים להינשא בארץ, אך אינם מעוניינים לעשות כן בטקס דתי.

2. הבעיה הנזכרת הונחה על שולחנו של בית משפט זה בעתירות שנדונו בשנים האחרונות: בג"ץ 7127/11 המרכז לפלורליזם יהודי נ' ממשלת ישראל (5.12.2011); בג"ץ 1143/11 מכון ירושלים לצדק נ' הכנסת (18.10.2012). העתירה הראשונה נמחקה ואילו השנייה נדחתה. כל זאת לאחר שהמותרים השונים שדנו בעתירות המליצו לעותרים שלא לעמוד על העתירות ואלה האחרונים קיבלו את ההמלצות. אין חדש בעתירה דנא ביחס לעתירות הנזכרות. ברי, כי הפתרון לבעיה הקשה צריך לבוא על דרך חקיקה של הכנסת. ברם, אין בידי בית המשפט להורות למחוקק לחוקק חוק. קיים הבדל תהומי בין ביטולו של חוק בשל פגם חוקתי לבין ציווי על המחוקק להסדיר נושא כלשהו בחקיקה. אף הטענות הנוספות שהעלו העותרים, בין היתר לגבי פקודת הנישואין והגירושין (רישום), והאמור שם באשר לנישואין אזרחיים, אינן מגלות עילה.

3. עם כל הצער, איננו מוצאים בסיס להתערבות של בית המשפט.

ה נ ש י א המשנה לנשיא

השופט א' רובינשטיין:

א. מצטרף אני לפסק הדין של חברי. אבקש לציין בצער, כי הבעיה שמעוררים העותרים היא רבת שנים, ונתעצמה עם העליה מחבר המדינות (ברית המועצות לשעבר) משלהי שנות השמונים למאה הקודמת, שכן אין חולק כי מספרים גדולים של זכאי שבות בשני דורות משפחה אינם יהודים לפי ההלכה; זאת, אף שהם מזרע ישראל, מצד אב, סב או סבתא. אחרון אני שאתמוך בנישואי תערובת; אך פתרון לאזרחים המבקשים להינשא ראוי שיימצא בתוך מדינתם. בחוות דעתי בבע"מ 9607/03 פלוני נ' פלונית (2006) פסקאות י-י"א נאמר עליהם:

"נישואי התערובת, עניין כאוב מימות עולם (ראו בימי שיבת ציון הראשונה - עזרא ט', א-ב, י"ב ופרק י', ונחמיה ט' ל"א) צובטים את לבי, נוכח משמעותם בממד ההיסטורי והשפעתם על מצבו של העם היהודי ועל גודלו עד כדי משמעות קיומית ... (אך) מסופקני אם הדרך של עצימת עיניים כלפי קיומם של הקשיים הללו היא הדרך להיאבק בנישואי תערובת, שהרי נוצרה מציאות עובדתית ומשפטית במהלך השנים ... דומה שהגל של נישואי התערובת, הקיים בעוצמה רבה בחלק ניכר מארצות התפוצה היהודית ומצוי גם עמנו בעקבות גלי עליה מן העשורים האחרונים - לא בדרך זו יעצר, והטיפול בנשוא הרחב יותר חורג מן התחום השיפוטי ... המקום להכרעה הוא בבית המחוקקים ... המחוקק ראוי שיתן דעתו להסדר הנאות לגבי נישואיהם של ישראלים שאינם יכולים להינשא בישראל (ההדגשה במקור - א"ר); לא אהסס לומר, כי אילו ניתן היה לשכנע כל יהודי ויהודיה, מטעמים טובים רבים, להינשא לבני העם היהודי, לא היה מאושר ממני, בודאי לאחר שבשואה נכרת שליש מן העם. אך משאין זו המציאות, על המדינה לספק את הפתרונות הנאותים, כמובן תוך התחשבות באופיה היהודי והדמוקרטי - וגם במדרון החלקלק שדברים עלולים להיקלע אליו".

בן לאב יהודי ואם לא יהודיה - העותר 1 לא חטא ולא פשע. הוא אזרחי ישראלי טוב ככל אחד מאתנו, הנושא בחובות וזכאי לזכויות, הזכות לנישואין עומדת לו. משתוקן חוק השבות, תש"י-1950 בתש"ל-1970 והוסף סעיף 4א הזכות לנישואין כוללת בהגדרה גם אזרחים זכאי שבות וצאצאיהם. חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, תש"ע-2010, אינו חל על עניינו של העותר, שכן מבקש הוא לשאת אשה יהודיה. הוא לא בחר כנראה בגיור אף שהוא רואה עצמו כיהודי; זהו פתרון אפשרי ורצוי מאוד לטעמי, אך המסור לו ולהכרעתו האישית. לכן על המדינה לעצב פתרון הוגן לשכמותו שלפיו לא יחוש מי מאזרחיה כמעין "סוג ב". אכן, ברור מאוד הקושי שבדבר ושבשלו יוחד חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, כשמו; ואולם, פתרון יצירתי נחוץ לשאלה המורכבת, תוך שימור הנישואין הדתיים לעדות הדתיות השונות כשלעצמם; הדבר מסור במובהק למחוקק.

ש ו פ ט

העתירה נדחת. בנסיבות העניין לא יעשה צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ה בשבט התשע"ד (26.1.2014).